Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2015–2016

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3244

Vragen van het lid **Kooiman** (SP) aan de Minister van Veiligheid en Justitie over *het bericht dat de politie ontevreden is over de robuuste basisteams* (ingezonden 19 juli 2016).

Antwoord van Minister **Van der Steur** (Veiligheid en Justitie) (ontvangen 16 augustus 2016)

Vraag 1
Onderschrijft u de conclusie van de onderzoekers dat de robuuste basisteams op dit moment niet goed functioneren? Zo nee, waarom niet?[1]

Antwoord 1
De uitkomsten van het onderzoek zijn gebaseerd op een documentanalyse en veldonderzoek in zes van de 167 basisteams. Er is gesproken met 122 politiemedewerkers en 234 uur geobserveerd. De onderzoeksresultaten steunen in belangrijke mate op de beleving van politiemedewerkers over de werking van de basisteams in de onderzochte periode, de tweede helft van 2015. In die periode waren de basisteams net van start gegaan (begin 2015). Ik zie de uitkomsten van het onderzoek dan ook als een vroegtijdige signalering. Een classificatie die de onderzoekers overigens zelf ook aan de conclusies geven.
Het is van belang deze vroegtijdige signalering serieus te nemen. Het rapport geeft de politie belangrijk inzicht in hoe de basisteams functioneren en waar verbeteringen mogelijk zijn. De politie zal gebruik maken van de aanknopingspunten die het rapport daartoe biedt. Het gaat dan onder meer om de punten met betrekking tot dienstverlening – naast het dienstverleningsconcept in den brede worden spanningen gesignaleerd rond specifiek de intake en service –, de positie van de wijkagent binnen het basisteam en de ervaren druk op het werk van de wijkagent, de spanningen ten aanzien van de sturing en leiding van het basisteam waaronder de als complex ervaren organisatiestructuur en de als positief ervaren aanpak VVC. De politiechefs zullen hier aandacht aan besteden bij de verdere ontwikkeling van de robuuste basisteams.
Dit is overigens niet het eerste onderzoek naar het functioneren van de robuuste basisteams in hun opbouwfase. De Inspectie Veiligheid en Justitie rapporteerde op mijn verzoek in de derde, vierde en vijfde ronde van

[1] http://www.nrc.nl/nieuws/2016/07/17/agenten-ontevreden-over-grote-politieteams-3265246-a1512102

ah-tk-20152016-3244
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2016

onderzoek naar de vorming van de nationale politie over verschillende aspecten rond de werking van de basisteams[2]. Deze onderzoeken zijn met uw Kamer besproken.

Vraag 2
In hoeverre bent u bereid de werking van deze robuuste basisteams te herzien?

Antwoord 2
Begin 2015 is de vorming van de robuuste basisteams van start gegaan. In het herijkte realisatieplan over de vorming van de politie is afgesproken dat de eenheden meer tijd krijgen om volledig operationeel te worden. De eenheden zijn eind 2017 in werking.
De politie zal, zoals onder vraag 1 aangegeven, de inzichten uit dit rapport benutten bij de verdere ontwikkeling van de basisteams, zoals dat ook gebeurt en gebeurde met de uitkomsten van de Inspectierapporten.

Vraag 3
Was u op de hoogte van het rapport? Zo ja, waarom is dit nog niet naar de Kamer gezonden? Bent u bereid het rapport, voorzien van uw reactie, alsnog naar de Kamer te sturen?

Antwoord 3
Het rapport is opgesteld door de Radboud Universiteit Nijmegen, in opdracht van het onafhankelijke onderzoeksprogramma Politie en Wetenschap. Ik zend het u het rapport als bijlage bij deze antwoorden toe[3]. Een richtinggevende reactie op het rapport zal ik uw Kamer, aanvullend op de reactie op uw vragen, vóór de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Veiligheid en Justitie doen toekomen.

Vraag 4
Deelt u de mening dat het noodzakelijk is voor goed politiewerk dat er goed en laagdrempelig contact mogelijk moet zijn tussen de politie en burgers?

Antwoord 4
Die mening deel ik.

Vraag 5
Bent u het eens met de conclusie in het rapport dat door de sluiting van bureaus, vermindering van openingsuren en het sturen op het doen van aangifte via internet, het voor mensen de drempel hoger heeft gemaakt langs te gaan bij de politie en mensen zo op afstand worden gezet? Zo ja, wat gaat u hierop ondernemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5
Dienstverlening van de politie aan burgers krijgt op verschillende manieren vorm. Bij de moderne tijd passen ontwikkelingen zoals het doen van aangifte via internet of contact met de wijkagent via social media. Verder past ook dat politie naar de burger toe gaat en ter plaatse dienst verleent met moderne hulpmiddelen die in staat stellen plaatsonafhankelijk te werken. Door de 24-uurs bereikbaarheid van de politie kan per geval gekeken worden naar een passende wijze van dienstverlening. Nabijheid en laagdrempelige aanwezigheid van de politie staan hierbij voorop, maar dit hoeft niet per se en te allen tijde langs de klassieke weg vorm te krijgen. Juist de veranderende behoefte van burgers en de nieuwe mogelijkheden en kanalen maken dat de traditionele wijze van dienstverlening door de politie kon worden heroverwogen, met als gevolg bijvoorbeeld het sluiten van bureaus of het verminderen van de openingsuren. Over het huisvestingsplan van de politie is overigens reeds

---

[2] Inspectie Veiligheid en Justitie, Derde onderzoek vorming nationale politie. Onderzoek naar het in werking brengen van de basisteams en districtsrecherche per 1 januari 2015 (2014); Vierde onderzoek vorming nationale politie. Het verder in werking brengen van de basisteams (2014); Vijfde onderzoek vorming nationale politie. Het opsporingsproces in de basisteams en de districtsrecherche (2015).

[3] Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer

in december 2014 met de regioburgemeesters als vertegenwoordigers van het lokale gezag overeenstemming bereikt.[4]
Dat neemt niet weg dat de signalen uit het rapport, met name op de punten tevredenheid van de burger over de politie en «beleefde» afstand van de burger tot de politie, aandacht gegeven moet worden. Hiervoor is een steviger fundament nodig dan de beleving van agenten zelf, zoals die in het rapport zijn geschetst. Ook een instrument als de in ontwikkeling zijnde monitor politietevredenheid is van groot belang om de waardering van de burgers over de politie te meten.

Vraag 6
Bent u het eens met de onderzoekers dat de rol van de wijkagent onder druk staat, omdat zij zich in een keurslijf geperst voelen? Zo ja, wat gaat u hierop ondernemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6
Volgens het onderzoek leeft in verschillende van de onderzochte basisteams – met name in de grootstedelijke basisteams – vooral bij wijkagenten het gevoel dat het wijkwerk onder druk staat. De ervaren toegenomen afstand tot de wijk en het ervaren verlies van mogelijkheden om informeel opdrachten uit te zetten spelen daarbij een rol. Een andere constatering van de onderzoekers is dat wijkagenten in de periode van onderzoek geïsoleerd werken. Van de wijkagent wordt verwacht dat hij de coördinator of regisseur in het basisteam is, maar dat is nog niet altijd het geval. Ten aanzien van (ervaren) autonomie van wijkagenten geeft het rapport geen eenduidig beeld: mogelijk is er met de komst van de basisteams meer aandacht voor sturing van het wijkwerk. Er kan echter eveneens sprake zijn van een culturele botsing met de (nieuwe, hoger opgeleide, jongere) leiding.
Zoals ik in de voortgangsbrief politie van 20 juni jl.[5] heb beschreven is het van belang dat er aandacht is voor zowel de kwantiteit als de kwaliteit van het gebiedsgebonden politiewerk. Op verschillende manieren is de afgelopen jaren in het gebiedsgebonden politiewerk geïnvesteerd. Te denken valt aan de opzet van de RTIC's (Real Time Intelligence Centre) die de praktische informatie leveren die voor het werk van de basisteams nodig is. Of aan de uitrol van MEOS (Mobiel Effectiever Op Straat). De politie ziet de inzichten over de wijkagenten als aanknopingspunten voor verdere verbetering van het gebiedsgebonden politiewerk in relatie tot de taakuitvoering van wijkagenten, zodat de beoogde spilfunctie van de wijkagent binnen het basisteam tot volledige wasdom komt.
De gebiedsgebonden politiezorg staat nog voor de nodige opgaven en moet zich tegelijkertijd voorbereiden op nieuwe uitdagingen. Zoals ik uw Kamer heb gemeld heb ik het WODC dan ook verzocht om onderzoek te doen naar de gebiedsgebonden politiezorg en hoe deze verder geprofessionaliseerd kan worden. Daarnaast zal naar verwachting een volledige bezetting van de resterende vacatures voor het basisteam en in het bijzonder voor de zogenaamde «operationeel experts» -waar ook het onderzoek op doelt- positief bijdragen aan de ruimte voor wijkagenten om te werken voor en in de wijk.

Vraag 7
Bent u het eens met de onderzoekers dat er, ondanks de wens dit te verminderen, meer gewicht wordt toegekend aan noodhulpmeldingen en dat er minder aandacht is voor minder reactieve vormen van politiewerk? Zo ja, wat gaat u hierop ondernemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 7
Het idee achter de vorming van de basisteams is dat er probleemgericht, informatiegestuurd en contextgedreven gewerkt wordt. Volgens de onderzoekers lijkt realisatie van probleemgericht werken nog ver weg, in het bijzonder in de grootstedelijke gebieden. Het toegenomen isolement van de wijkagent, de nadruk op noodhulp en het informatiegestuurde karakter van het werk bewerken volgens onderzoekers juist een tegenovergestelde tendens, een

[4] Kamerstuk 29 628, nr. 497
[5] Kamerstuk 29 628, nr. 643

primair reactieve werkwijze en teloorgang van informeel verworden informatie.
Ook dit is bij de verdere ontwikkeling van de basisteams een belangrijk aandachtspunt voor de politie. De onderzoekers geven een aantal verklaringen voor de dominantie van de incidentafhandeling. Onder meer zou sprake zijn van capaciteitsproblemen en roosterdruk. Daarover kan ik opmerken dat, zoals ik ook al onder vraag 6 aangaf, de vervulling van de resterende vacatures voor «operationeel experts» naar verwachting positief zal bijdragen aan de ruimte voor wijkagenten om te werken voor en in de wijk.

Vraag 8
Onderschrijft u dat het langer duurt om een verdachte naar een politiebureau te brengen? Zo ja, wat gaat u hierop ondernemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8
Uw vraag heeft betrekking op de bevinding van de onderzoekers dat er door politiemedewerkers kritische kanttekeningen worden geplaatst bij de reistijd die nodig is om een aangehouden verdachte naar het districtsbureau te brengen, indien dit gelegen is buiten het werkgebied van het basisteam. Daardoor zijn minder voertuigen beschikbaar voor surveillance.
Dat de af te leggen afstanden in het operatiegebied toenemen kan een consequentie zijn van de vermindering van het aantal locaties waar de politie gebruik van maakt. Dat heeft uiteraard gevolgen voor de voertuigenbehoefte. Mijn verwachting is dat maatregelen die in het kader van het Strategisch Voertuigenplan (SVP) door de politie worden genomen, zoals het landelijke proces dat binnenkort gestart wordt om tot een betere verdeling van voertuigen tussen en binnen de politie-eenheden te komen, verbetering brengen in het door de onderzoekers gesignaleerde probleem. Het proces van herverdeling biedt de eenheden ook de gelegenheid de samenstelling van het voertuigenpark beter af te stemmen op de lokale vervoersbehoefte (lokaal maatwerk) binnen de financiële ruimte die er in het korps is voor dienstvoertuigen. Daarbij zullen historisch gegroeide verschillen tussen de aantallen voertuigen per eenheid zoveel mogelijk worden vereffend. Naar verwachting is deze herverdeling in 2017 afgerond.

Vraag 9
De nieuwe structuur die is ontstaan met de vorming van de robuuste basisteams is complex en zorgt niet voor een vermindering van bureaucratie volgens dit onderzoek, bent u het daarmee eens? Zo ja, wat gaat u hierop ondernemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9
De onderzoekers noemen een aantal punten dat zich tijdens de periode van het onderzoek in de zes basisteams voordoet rond de organisatie van de leiding en operationele sturing. Volgens hen behoeven deze punten nader aandacht. Ze hebben betrekking op de complexe en ondoorzichtige structuur, op het bestaan van een grotere afstand tussen leiding en werkvloer, het ontstaan van tussenlagen en op de ruimte voor maatwerk.
Ten aanzien van de structuur kan worden opgemerkt dat de verantwoordelijkheden en rollen duidelijk omschreven zijn in het inrichtingsplan, het realisatieplan en het LFNP. Mogelijk wordt het optimaal functioneren van de verschillende leidinggevenden nu nog in de weg gestaan door de veranderopgave, zoals bijvoorbeeld door het feit dat nog niet alle vacatures zijn vervuld. Verwachting is dat eenieder beter in staat zal zijn de rol te pakken zoals die bedoeld is in de eerder omschreven plannen, naarmate de realisatie vordert. Dat neemt niet weg dat de signalen uit het rapport door de politie gebruikt zullen worden bij de verdere ontwikkeling van de basisteams.
Wat betreft de ruimte voor maatwerk is ook door de politie al aangegeven dat er binnen de basisteams behoefte is om zaken zelf goed te kunnen organiseren. Uitgaande van het belang van een stevige basis wil de korpschef meer flexibiliteit mogelijk maken. Hiervoor zijn in het voorjaar van 2016 al de eerste afspraken gemaakt met de regioburgemeesters.[6]

---

[6] Kamerstuk 29 628, nr. 643 bijlage 1

Overigens bereiken mij evengoed positieve geluiden over de vermindering van de bureaucratie binnen basisteams. Ik verwijs u daarvoor naar de brief die ik op 27 juni jl. aan uw Kamer zond, waarin ik het initiatief van basisteam De Meijerij (locaties Sint-Michielsgestel, Boxtel, Schijndel, Veghel en Sint-Oedenrode) benoemde als een voorbeeld van hoe de manier van organiseren in een team kan bijdragen tot een vermindering van de administratieve lasten en een vergroting van de ervaren professionele autonomie.[7] Een ander voorbeeld is basisteam de Krimpenerwaard, waar ook het initiatief is genomen het werk anders te organiseren. In dit basisteam worden de individuele capaciteiten van medewerkers gekoppeld aan dat wat de wijk van de politie vraagt. Om optimaal gebruik te maken van ieders capaciteiten, biedt de teamchef ruimte aan de medewerkers voor eigen initiatieven.

Vraag 10
Bent u bereid deze vragen afzonderlijk te beantwoorden?

Antwoord 10
Ja.

[7] Kamerstuk 29 628, nr. 647